

شناسایی عوامل محیطی تأثیرگذار در کاهش میزان سرقت از منازل در استان گلستان^۱

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۵/۰۲/۲۰

تاریخ دریافت: ۱۳۹۴/۱۲/۱۵

محمد رضوی^۲، محمدتقی ملک‌حسینی^۳

از صفحه ۱۳۵ تا ۱۶۲

چکیده

زمینه و هدف: سرقت از منزل جزو جرایمی است که به شدت امنیت عمومی را به مخاطره انداخته و به احساس امنیت عمومی، آرامش ذهنی و سلامت افراد آسیب می‌رساند. هدف اصلی این پژوهش، شناسایی ارزیابی کارشناسان و سارقان نسبت به عوامل محیطی تأثیرگذار در کاهش میزان سرقت از منازل در استان گلستان بوده است.

روش‌شناسی: روش پژوهش، توصیفی - تحلیلی و شیوه انجام آن پیمایشی بوده است. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه کارشناسان و افراد مطلع و سارقان کنترل شده منازل در استان گلستان بوده و حجم نمونه پژوهش شامل ۴۳ کارشناس پلیس آگاهی و ۳۶۱ سارق بوده است. برای شناسایی افراد با اطلاع و سارقان کنترل نشده از روش گلوله برفی و برای شناخت سارقان کنترل شده، از روش تصادفی نظام‌مند استفاده شده است. برای گردآوری داده‌ها از پرسش‌نامه محقق‌ساخته استفاده شد. همچنین برای تعیین اعتبار پرسش‌نامه از تکنیک اعتبار صوری و برای تعیین میزان پایایی سوالات از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شده است. برای توصیف داده‌ها از تکنیک‌های موجود در آمار توصیفی و برای تجزیه و تحلیل داده از تکنیک‌های موجود در آمار استنباطی (آزمون کای اسکور و یومن وایتی) استفاده شد.

یافته‌ها: یافته‌های پژوهش نشان داد، متغیرهایی مانند شکل ظاهری ساختمان‌ها، شکل خیابان‌ها و کوچه‌ها، استفاده از فناوری، نوع طراحی محیطی، پلیس محله‌محور، ساختار فضای فرهنگی و اجتماعی محلات، واپایش مستمر نیروی انتظامی در محله، فضای فرهنگی موجود در بین ساکنان و متغیر ایمن‌سازی ساختمان‌ها در وقوع و پیشگیری از سرقت از منازل تأثیرگذار بوده‌اند.

نتیجه‌گیری: یکی از مهم‌ترین و زیربنایی‌ترین اقدامات در راستای کاهش میزان سرقت از منازل در شهرها، بازنگری در طراحی محیطی و تدوین برنامه‌ها و سیاست‌هایی جامعه‌نگرانه برای نیل به این مطلوب است.

واژه‌های کلیدی: منازل، سرقت، ایمن‌سازی، گلستان، سارقان، طراحی محیطی، فضای قابل دفاع، پنجره‌های شکسته.

۱- این مقاله حاصل تحقیقی است که توسط محققان به سفارش و تحت نظارت دفتر تحقیقات کاربردی فرماندهی انتظامی استان گلستان اجرا شده است.

۲- استادیار و عضو هیئت علمی دانشگاه علوم انتظامی امین. razavilawyer@gmail.com

۳- دانشجوی دکتری جامعه‌شناسی دانشگاه آزاد اسلامی (نویسنده مسئول). m.malekhoseyni@chmail.ir

سرقت از جمله جرایم علیه اموال است که از زمان شکل‌گیری مالکیت خصوصی در جوامع بشری شایع شد. «سرقت کلمه‌ای است عربی که در زبان فارسی به معنی دزدی، دزدی کردن یا بردن مال دیگری معنا شده است» (معین، ۱۳۸۳: ۱۸۶۹). بررسی تاریخی حقوق جزا نشان می‌دهد که انسان از دیرباز به این عمل مبتلا بوده و حتی این مسئله در میان حیوانات نیز دیده می‌شود (مقاتلی و پاکیزه، ۱۳۹۱: ۱۱۸).

یکی از جرایم شایع در حوزه سرقت که به شدت امنیت عمومی را به مخاطره انداخته و به احساس امنیت عمومی، آرامش ذهنی و سلامت افراد آسیب وارد می‌کند، سرقت از منزل است. مکان، نقش بسیار مهم و انکارناشدنی در وقوع یا پیشگیری از وقوع جرایم از جمله سرقت از منزل ایفا می‌کند. «مجرمان، بیشتر مناطق و محلی را برای ارتکاب جرم بر می‌گزینند که وقوع جرم در آنها راحت‌تر بوده و امکان مشاهده و دستگیری آنان در آن مناطق کمتر باشد» (عبادی‌نژاد و باهوش، ۱۳۹۱: ۴۴).

پژوهش‌ها نشان داده است کسانی که مرتکب جرم و اعمال ناهنجار اجتماعی می‌شوند، پس از بررسی محیط‌های گوناگون و طبقه‌بندی آن‌ها از نظر خطر شناسایی و دستگیری، محیط‌های کم‌خطر را برای انجام عمل خویش بر می‌گزینند و بنابراین جرایم و انحرافات اجتماعی در یک محدوده مکانی رخ می‌دهند که مجرم با یک برنامه‌ریزی و طرح‌ریزی با در نظر گرفتن جوانب دیگر کار به آن مبادرت می‌کند (پودرآتچی، ۱۳۷۶: ۴۵)؛ بنابراین پایین بودن سطح ایمنی منازل به عنوان اهداف آسان و سهل، بستر مناسبی برای سارقان بوده و بدیهی است پایین بودن ضریب امنیتی منازل و محله‌ها، سبب گرایش بیشتر سارقان به سرقت و انتخاب این‌گونه منازل به عنوان «هدف» می‌شود. از دیگر سو، نتایج بسیاری از پژوهش‌ها که در خصوص تأثیرگذاری عوامل محیطی بر پیشگیری از جرم انجام گرفته، حاکی از نقش مستقیم و مثبت عوامل محیطی بر کاهش میزان وقوع جرایم است؛ به طوری که امروزه پیشگیری محیطی از جرم به یک اولویت در برنامه‌ها و سیاست‌های پیشگیرانه اغلب کشورها تبدیل شده است و نتایج حاصل از اجرای این سیاست‌ها نیز بسیار رضایت‌بخش بوده است؛ بدین معنا که

افزایش ضریب ایمنی منازل به عنوان عامل محیطی کاهنده فرصت جرم، از مهم‌ترین راه‌کارها برای از میان برداشتن بستر وقوع جرم است.

بررسی سیر تاریخی روند سرقت از منازل در کشور نشان می‌دهد که دامنه آن با گسترش و روند روبه تزایدی روبرو است. در استان گلستان نیز به تبع ساختار کلی کشور این مسئله محسوس بوده و در حال فزونی و ازدیاد است؛ به طوری که یکی از دغدغه‌های نیروی انتظامی استان گلستان، شناسایی راه‌کارهای پیشگیری و مقابله با سرقت منازل بوده است.

از آنجا که رویکرد این پژوهش پیشگیری وضعی (پیشگیری مکان‌محور) است و در حال حاضر نیز پلیس، تحلیل الگوهای رفتار مکانی مجرمان (سارقان) را مد نظر قرار داده و بر روی مکان خاص جرم تمرکز دارد، بنابراین یافته‌های آن از اهمیت ویژه‌ای برخوردار خواهد بود. طبق پیشگیری مکان‌محور، جرم‌شناسان معتقدند که جرم‌شناسی محیطی، مکان‌محور بوده و رویکرد انتظامی - پلیسی دارد؛ بنابراین بیشتر مورد استفاده پلیس قرار می‌گیرد. از طرفی این نوع جرم‌شناسی یک نوع جنبه غیرکیفری نیز دارد و تلاش دارد که با ایجاد تغییرات گوناگون در محیط، از وقوع جرم جلوگیری کند (جعفریان، ۱۳۸۷: ۴۷). با امعان نظر به شرح فوق، پیشگیری و مبارزه می‌بایست هدفمند و مبتنی بر روش‌های علمی و تجربیات جهانی و برگرفته از ویژگی‌های فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی مناطق باشد. با عنایت به مسئله بودن پدیده سرقت در استان گلستان، سؤال اساسی و آغازین پژوهش، این پرسش «ایمن‌سازی ساختمان‌ها چه تأثیری در کاهش سرقت در استان گلستان دارند؟» تعیین شده است؛ پژوهش فوق در پی آن است که ضمن پاسخ‌گویی به این سؤال کانونی، راه‌کارهایی ثمربخش و کاربردی برای ارتقای ضریب امنیتی و ایمن‌سازی منازل با در نظر گرفتن بافت شهری، رویکردهای سارقان و نیز نظرات کارشناسان، به دست دهد.

پیشینه پژوهش

عبادی‌نژاد و باهوش (۱۳۹۱) در پژوهش خود به این نتیجه رسیدند که مکان، نقش بسیار مهم و انکارناشدنی در وقوع یا پیشگیری از وقوع جرایم ایفا می‌کند. مجرمان، بیشتر مناطقی را برای ارتکاب جرم بر می‌گزینند که وقوع جرم در آنها راحت‌تر بوده و

امکان مشاهده و دستگیری آنان در آن مناطق کمتر باشد. یافته‌های پژوهش، رابطه معناداری را بین عوامل محیطی از قبیل واپایش و رؤیت، اختلاط کاربری اماکن، وضعیت روشنایی و هم‌چنین شلوغی و خلوتی معابر و خیابان‌ها با وقوع سرقت از منزل در محدوده مورد مطالعه نشان می‌دهند.

میرساردو و حسینی (۱۳۸۹) در پژوهشی دریافتند، بین آموزش شهروندان در زمینه پیشگیری از سرقت منزل، رشد فرهنگی شهروندان در مشارکت، نوع برخورد پلیس با مردم، استفاده بیشتر شهروندان از فناوری جدید امنیت منزل، احساس مردم از داشتن پلیس مقتدر، اطلاع کافی شهروندان از تأثیر عینی مشارکت در ارتقای امنیت، عملکرد پلیس در زمینه پیشگیری از سرقت منزل و مشارکت عمومی با پلیس در پیشگیری از دزدی رابطه وجود دارد.

شرافتی‌پور و عبدی (۱۳۸۷)، در مقاله‌ای پیشگیری از جرم به وسیله طراحی محیطی را یکی از رویکردهای غیر کیفی در حوزه پیشگیری از جرم معرفی می‌کنند.

مرشدی (۱۳۸۸)، در پژوهشی نتیجه گرفت، تصمیم مجرمان برای انتخاب مکان و زمان جرم، نوعی تصمیم اقتصادی و در نوع خود عاقلانه محسوب می‌شود. ضرورت دارد عوامل مؤثر بر انتخاب مکان جرم از سوی سارقان شناسایی و تبیین شود تا ضمن حذف برخی از این شرایط، برنامه کنترلی مناسب‌تری در حوزه مأموریتی تهیه شود.

قورچی بیگی (۱۳۸۶)، در پژوهشی، طراحی مناسب و کاربری مؤثر از فضا و محیط مصنوع را منجر به کاهش فرصت‌های مجرمانه و ترس از جرم و هم‌چنین بهبود کیفیت زندگی می‌داند و این نظریه را بر این اندیشه استوار می‌داند که رفتار انسانی در محیط‌های شهری متأثر از طراحی و ویژگی‌های آن محیط است؛ از همین رو، با بهینه‌سازی فرصت‌های واپایش و نظارت، تعریف مشخص و واضح از قلمرو و ایجاد تصویری مثبت از محیط، می‌توان مجرمان بالقوه را از ارتکاب جرم دلسرد و منصرف کرد.

مبانی نظری پژوهش

پیشگیری از جرم از طریق طراحی محیطی^۱: متخصصان طراحی شهری انجام برنامه‌های پیشگیرانه را به «پیشگیری از جرم از طریق طراحی محیطی یاد می‌کنند» که در آن از طریق قلمروداری و تعیین مرز، مراقبت و کنترل راه ورود، رابطه بین کاربرد زمین و مکان‌های فعالیت و قلمروداری را تعیین می‌کند (نیومن، ۱۹۷۳؛ کرو، ۱۹۹۷؛ به نقل از شنايدر، ۱۳۸۷: ۱۴۲) که تبیین تعاملی این عناصر توسط «کرو» انجام گرفته که در جدول ذیل به بیان ارتباطات بین اصول مکان قابل دفاع و راهبردهای CPTED پرداخته می‌شود.

جدول شماره (۱): ارتباطات بین اصول قابل دفاع و راهبردهای CPTED

اصول مکان قابل دفاع (نیومن)	راهبردهای CPTED (کرو)
قلمروداری تعریف حدود	تعریف حدود و مکان تحت کنترل
قلمروداری تعریف حدود (مرز) کنترل راه ورود (کنترل دسترسی)	مناطق گذر که به وضوح علامت گذاری شده‌اند
مراقبت کنترل راه ورود (کنترل دسترسی)	توجه به محل‌های اجتماع
تصور و محیط؛ فعالیت‌زایی	فعالیت‌های به لحاظ مکانی امن در محل‌های ناامن
تصور و محیط؛ فعالیت‌زایی	فعالیت‌های به لحاظ مکانی ناامن در محل‌های امن
تعریف حدود کنترل راه ورود (کنترل دسترسی)	کاهش تعارض کاربردی با موانع طبیعی
-	برنامه‌ریزی بهتر برای مکان
مراقبت	افزایش مراقبت طبیعی در مکان از طریق طراحی
-	غلبه بر فاصله و انزوا از طریق ارتباطات

(منبع: اقتباس از نیومن (۱۹۷۳) و کرو (۱۹۹۷) به نقل از شنايدر (۱۳۸۷: ۱۴۲))

در مقایسه دیدگاه اصول مکان قابل دفاع با راهبردهای CPTED (کرو) می‌توان گفت که در هر دو این دیدگاه‌ها که هسته اصلی‌شان معرفی مکان‌های قابل دفاع هستند، به نقش کاربری‌های زمین و فضا توجه کرده‌اند و از این منظر با یکدیگر تا حد زیادی مشابه هستند؛ اما وجه تمایز اصلی این دیدگاه‌ها به میزان دخالت عنصر انسانی مرتبط

1- Crime prevention through environmental design (CPTED)

است؛ به طوری که در راهبردهای CPTED (کرو) به نقش و کنش انسان‌ها در برنامه‌ریزی شهری و طراحی محیط، توجه ویژه‌ای شده است.

بررسی دیدگاه جلوگیری از جرم موقعیتی: این دیدگاه توسط کلارک (۱۹۹۷) مطرح شده و در این دیدگاه «پیشگیری از جرم موقعیتی یک رویکرد راهکنشی است؛ زیرا با مکان و جرم خاص سر و کار دارد. اگر فرد بخواهد در سطوح میانی یا بزرگ اظهار نظر کند با دشواری مواجه خواهد شد؛ هر چند با این استدلال که با جلوگیری مؤثر از جرم فرصت ارتکاب جرم با کاهش پاداش و افزایش تلاش و خطر برای مجرمان کم می‌کند» (فلسن، ۱۹۹۲).

بنابراین کلارک بر اساس این ایده شانزده تکنیک کاهش فرصت را به شرح ذیل مطرح می‌کند.

جدول شماره (۲): شانزده تکنیک کاهش فرصت بر اساس دیدگاه کلارک

افزایش تلاش	افزایش خطر	کاهش پاداش پیش‌بینی شده	از بین بردن هر نوع بهانه
استحکام هدف	کنترل راه ورود و خروج	حذف هدف جرم	تدوین قانون
کنترل دسترسی (راه ورود)	مراقبت رسمی	مشخص کردن ثبت اموال	برانگیختن وجدان و احساس درونی
منحرف کردن مجرمان	مراقبت توسط کارکنان	کاهش وسوسه	کنترل اشخاص غیر مجاز
تسهیل کنترل	مراقبت طبیعی	رفع نفع	ایجاد زمینه پیروی از قانون

(منبع: کلارک (۱۹۹۷) به نقل از اشنایدر (۱۳۸۷): ۱۴۶)

با توجه به موارد ذکر شده در زمینه کاهش فرصت، انجام اقداماتی مطابق با سر فصل‌های جدول فوق (افزایش تلاش، افزایش خطر، کاهش پاداش پیش‌بینی شده و از بین بردن هر نوع بهانه) می‌تواند بسترساز کاهش فرصت برای پیشگیری از جرم یا بزه سرقت باشد.

نظریه فضای قابل دفاع: فضای قابل دفاع سبب تقویت دو نوع از رفتارهای اجتماعی می‌شود؛ قلمروگرایی و نظارت طبیعی (اشنایدر و تدکیچن، ۱۳۸۷: ۱۲۶). هدف نظریه فضای قابل دفاع این است که حس خفته قلمروگرایی را در ساکنان محله بیدار کند؛ به‌گونه‌ای که این خصیصه تبدیل به مسئولیتی برای ساکنان در جهت تبدیل محله به فضایی امن برای ساکنان آن شود. بنابه نظر نیومن، فضای قابل دفاع شامل دو جزء است؛

اول، فضای قابل دفاع که به ساکنان این اجازه را می‌دهد که دیده شوند و قابلیت دیده شدن را داشته باشند. این مسئله سبب کاهش ترس ساکنان خواهد شد، زیرا آنها اطمینان حاصل می‌کنند که مجرمان بالقوه به راحتی قابل تشخیص و مشاهده و در نتیجه قابل دستگیری می‌باشند. دوم، مردم باید به هنگامی که جرمی رخ می‌دهد به گزارش دادن آن جرم یا دخالت کردن در آن تمایل داشته باشند (خوش نمک، ۱۳۸۰: ۹۲).

پیشگیری از جرم از طریق طراحی محیطی: نظریه پیشگیری از جرم از طریق طراحی محیطی که به وسیله جفری ابداع و تنظیم شده است بیان می‌دارد که می‌توان با طراحی مناسب محل سکونت و کار افراد، از جرایم ارتكابی در محیط ساخته‌شده پیشگیری کرد که این فرایند و روش، پیشگیری از جرم از طریق طراحی محیطی نامیده می‌شود (کراو، ۲۰۰۰: ۴۶). این نظریه هدف و تمرکز خود را بر محیط مصنوع یا به عبارتی محیط ساخته‌شده دست بشر و جرایم مرتبط و شایع در مناطق مسکونی مانند، تخریب و سرقت قرار می‌دهد. به عبارت دیگر، اگر محیط به نحوی طراحی شود که بتواند سبب بهبود یا تقویت جنبه‌های واپایش و نظارت افراد شده، تعلق ساکنان را به قلمرو خود بالا برده و تصویری مثبت از فضا ایجاد کند، زمینه پیدایش و شکل‌گیری فرصت‌های مجرمانه کاهش خواهد یافت و در نتیجه مجرمان از ارتكاب جرم باز خواهند ماند (کوزنس و همکاران، ۲۰۰۵).

نظریه پنجره‌های شکسته: این نظریه که در سال ۱۹۸۲ توسط ویلسون و کلینگ مطرح شد، بیان می‌دارد که زوال محله و نگهداری نکردن از آن می‌تواند بر رفتار افراد تأثیرگذار باشد. در این نظریه رفتارهای ناهنجار، به ترس از جرم، احتمال وقوع جرایم جدی و به هم ریختگی محله‌های شهری مرتبط می‌شوند. از این نظریه به عنوان نمونه‌ای برای اهمیت دیدگاه‌های اجتماعی در سیاست‌گذاری‌ها استفاده می‌شود. «مکسفیلد» و «اسگوگان» در سال ۱۹۸۱ بیان کردند که شکستگی پنجره‌های ساختمان‌ها و آشفتگی ظاهری محیط، عوامل مؤثری در افزایش جرم هستند. افراد بزه‌کار با دیدن پنجره‌های شکسته و بی‌نظمی‌های فیزیکی محل، متوجه نبود نظارت و کنترل اجتماعی شده و برای انجام اعمال مجرمانه خود جذب این گونه مکان‌ها می‌شوند (توکلی، ۱۳۸۴: ۳۶).

نظریه فعالیت روزمره: کوهن و فلسون^۱ معتقدند «نظریه فعالیت روزمره رویکردی است که می‌توان از آن در کنار نظریه‌های مکان بنیاد استفاده کرد؛ زیرا عمدتاً بر رویداد مجرمانه تأکید می‌کند تا وضعی ذهنی یا پیشینه مجرم. این رویکرد هم‌چنین برای تجزیه و تحلیل جغرافیایی و روندهای جرم مناسب است و با نظریه‌های جغرافیای رفتاری و الگوسازی پیوند دارد» (اک و وایزبرد، ۱۹۹۵، به نقل از اشنایدر، ۱۳۸۷: ۱۴۸).

در این دیدگاه به این موضوع اشاره می‌شود که مجرمان مانند همه ما برنامه هر روزه دارند؛ رفت و آمد به سر کار، ملاقات با دوستان، خرید رفتن و ... و در هنگام رفت و آمدهای روزمره خود هدف‌های محتمل را جست و جو می‌کند. هدف‌ها اغلب با رفتارهای فردی منحصر به فرد مجرمان رابطه دارد؛ بنابراین بر اساس فعالیت‌های روزمره سارقان، اقدام به سرقت می‌کنند.

نظریه فعالیت روزمره در سال ۱۹۷۹ توسط «فلسون» و «کوهن» مطرح شد. «مکان» در این نظریه شرط لازم و اساسی است. بر اساس این نظریه، محیط شرایط مناسبی را برای بروز جرم ایجاد می‌کند و افراد بزه‌کار را به اهداف دلخواه برای ارتکاب جرم ترغیب می‌کند. در نظریه فعالیت‌های روزانه برای بروز جرم وجود چهار شرط لازم و ضروری است؛ شخص مجرم، هدف مورد نظر مجرمان، همگرایی مجرم و هدف در یک مکان و زمان مشخص و در نهایت نبود کنترل کنندگان یا ناظران.

بررسی دیدگاه جرم‌شناسی محیطی: این دیدگاه برگرفته از اصول و مبانی مکان‌های قابل دفاع و راهبردهای CPTED (کرو) و نظریه فعالیت روزمره و شیشه‌های شکسته است و در این دیدگاه بیشتر بر عناصر جغرافیایی جرم که شامل مسیرها و الگوها است، تأکید می‌شود. در این فرآیند مکان‌های جغرافیایی عمل و آگاهی مجرمان را شکل می‌دهد و این مکان‌ها به نوبه خود مناطق جست‌وجو را در بر دارند که قربانیان و اهداف در آنها شناسایی می‌شوند. در این دیدگاه این باور پرورش می‌یابد که مناطقی خواسته یا ناخواسته در حیطه عمل مجرمان قرار می‌گیرند و این مناطق در مقایسه با سایر مناطق از تراکم و انباشتگی بیشتری برخوردار هستند. هم‌چنین با توجه به نقش مکان در ارتکاب غیر مستقیم به اعمال بزه‌کارانه و ایجاد ذهنیت در بین مجرمان نسبت

1 - Cohen & Felson

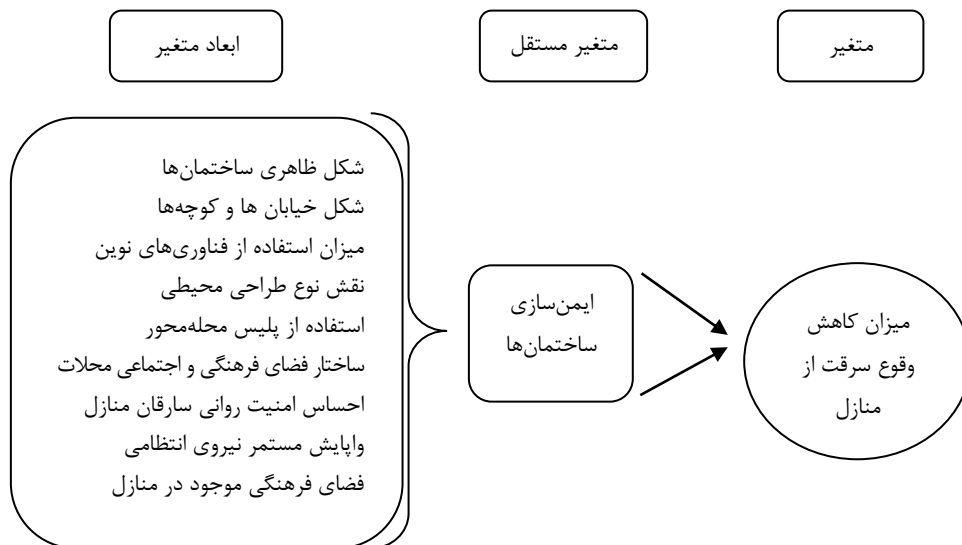
به مکان‌های جغرافیایی امن و ...، به عقیده بوشی^۱ بستر و شرایط به سمت تخصصی شدن اعمال مجرمانه فراهم می‌شود؛ به طوری که هر فرد بر اساس نوع تقاضا به آن مکان‌های جغرافیایی مراجعه می‌کنند (بوشی، ۲۰۰۶).

نظریه انتخاب منطقی: این نظریه بر گرفته از دیدگاه مکتب مبادله در جامعه‌شناسی (هومنز) و دیدگاه رفتارگرایی در روان‌شناسی (پاوولف، واتسون و اسکینر و...) بوده و مبنای آن بر این اصل طراحی شده که بزه‌کار (سارق) به عنوان یک کنشگر اقدام به تفکر می‌کند و فایده و زیان عمل بزه‌کارانه یا مجرمانه سرقت را ارزیابی می‌کند. اگر پاداش مورد انتظار از عمل بزه‌کارانه بیشتر از هزینه‌های احتمالی عمل باشد، معمولاً اقدام به کنش می‌کند و با محاسبه ذهنی و عینی هزینه‌های احتمالی و پاداش‌های مورد انتظار اقدام به سرقت می‌کند. هرچه میزان هزینه‌ها افزایش یابد و در مقابل مقبولیت پاداش‌های مورد انتظار روند نزولی را طی کند، کنشگر (سارق) کمتر اقدام به سرقت می‌کند (کلارک، ۱۹۸۷: ۲۰).

مدل مفهومی پژوهش

بر مبنای چارچوب نظری پژوهش و برای تبیین موضوع مورد مطالعه و پیشگیری از افزایش وقوع سرقت منازل، می‌بایست به متغیرهایی مانند شکل ظاهری ساختمان‌ها، شکل خیابان‌ها و کوچه‌ها، میزان استفاده از فناوری‌های نوین، نقش نوع طراحی محیطی، استفاده از پلیس محله‌محور، ساختار فضای فرهنگی و اجتماعی محلات، احساس امنیت روانی سارقان منازل، واپایش مستمر نیروی انتظامی، فضای فرهنگی موجود در منازل و ایمن‌سازی ساختمان‌ها توجه کرد؛ بنابراین با توجه به متغیرهای در نظر گرفته شده، مدل تحلیل این پژوهش برابر شکل شماره یک طراحی شده است.

¹ Bushey

شکل شماره (۱): مدل مفهومی پژوهش

سؤال‌های اصلی

الف- سؤال اصلی: از دیدگاه کارشناسان و سارقان ایمن‌سازی ساختمان‌ها در کاهش سرقت در استان گلستان نقش دارند؟

ب- سؤال‌های فرعی

- ۱- شکل ظاهری ساختمان‌ها تا چه میزان در وقوع سرقت از منازل نقش دارند؟
- ۲- شکل خیابان‌ها و کوچه‌ها تا چه میزان در وقوع سرقت از منازل نقش دارند؟
- ۳- میزان استفاده از فناوری‌های نوین در ایمن‌سازی منازل تا چه میزان در وقوع سرقت از منازل نقش دارند؟
- ۴- نوع طراحی محیطی تا چه میزان در وقوع سرقت از منازل نقش دارند؟
- ۵- استفاده از پلیس محله‌محور تا چه میزان در وقوع سرقت از منازل نقش دارند؟
- ۶- ساختار فرهنگی و اجتماعی محله‌ها تا چه میزان در وقوع سرقت از منازل نقش دارند؟

۷- احساس روانی امنیت منازل در ذهنیت سارقان تا چه میزان در وقوع سرقت از منازل نقش دارند؟

۸- واپایش مستمر نیروی انتظامی در محله‌ها تا چه میزان در وقوع سرقت از منازل نقش دارند؟

۹- فضای فرهنگی موجود در منازل (میزان رفت و آمدها) تا چه میزان در وقوع سرقت از منازل نقش دارند؟

روش‌شناسی پژوهش

پژوهش از نظر هدف، پژوهشی «کاربردی» است. روش جمع‌آوری اطلاعات از نوع پژوهش‌های میدانی بوده و به دلیل توجه به شناخت وضع موجود و... پژوهشی توصیفی است. ابزار سنجش پیمایش حاضر، پرسش‌نامه محقق‌ساخته بوده که برای تعیین و تأیید اعتبار^۱ پرسش‌نامه از تکنیک اعتبار صوری^۲ و برای تعیین میزان پایایی^۳ سؤال‌ها از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد. برای انجام این مهم ۳۰ پرسش‌نامه مانند نمونه مورد مطالعه تکمیل و با در نظر گرفتن دیدگاه متخصصان در طی دو مرحله پایایی ابزار مورد استفاده و با حذف سوال‌های غیر مرتبط، ابزار نهایی برای جمع‌آوری اطلاعات آماده شد که نتایج محاسبات ضریب آلفای محاسبه شده برای هریک از متغیرها در جدول زیر ارائه شده است:

جدول شماره (۳): خلاصه محاسبات ضریب آلفای محاسبه شده برای هریک از متغیرها

ردیف	متغیرها	تعداد آیتم	مقدار آلفا
۱	اثر شکل ظاهری ساختمان‌ها در میزان وقوع سرقت از منازل	۱۱	۰/۸۱۳
۲	اثر شکل خیابان‌ها و کوچه‌ها در میزان وقوع سرقت از منازل	۴	۰/۷۲۹
۳	اثر استفاده از فناوری نوین در میزان وقوع سرقت از منازل	۵	۰/۷۴۱
۴	اثر نقش نوع طراحی محیطی در وقوع سرقت از منازل	۱۱	۰/۸۳۹
۵	نقش پلیس محله‌محور در پیشگیری از میزان وقوع سرقت از منازل	۷	۰/۷۷۱
۶	نقش احساس روانی امنیت منازل در ذهنیت سارقان در وقوع سرقت از منازل	۶	۰/۸۰۱
۷	نقش ساختار فضای فرهنگی و اجتماعی محلات در میزان وقوع سرقت از منازل	۵	۰/۷۳۱

1 - validity

2 - Face Validity

3- Reliability Analysis

ردیف	متغیرها	تعداد آیتم	مقدار آلفا
۸	اثر واپایش مستمر نیروی انتظامی در محله‌ها در میزان وقوع سرقت از منازل	۱۲	۰/۸۵۷
۹	نقش و اثر فضای فرهنگی موجود در بین ساکنان در میزان وقوع سرقت	۶	۰/۷۹۸
۱۰	اثر نقش و ایمن‌سازی ساختمان‌ها در پیشگیری از میزان وقوع سرقت از منازل	۵	۰/۷۹۷

نتایج محاسبات نشان می‌دهد که ابزار مورد استفاده از پایایی لازم برخوردار است؛ زیرا ضریب آلفای محاسبه شده، بالاتر از $0/7$ بوده، این ضرایب محاسبه شده، بیانگر برخوردار بودن ابزار مورد استفاده از پایایی مناسب است.

جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه کارشناسان و افراد مطلع و سارقان کنترل شده منازل در استان گلستان است. حجم نمونه پژوهش شامل ۴۳ کارشناس پلیس آگاهی و ۳۶۱ سارق بوده است. برای شناسایی افراد با اطلاع و سارقان کنترل نشده از روش گلوله برفی و برای شناخت سارقان کنترل شده، از روش تصادفی نظام‌مند استفاده شده است.

برای تجزیه و تحلیل اطلاعات از تکنیک‌های موجود در آمار توصیفی مانند مقیاس‌های گرایش به مرکز، جداول یک بعدی و دو بعدی، تکنیک‌های ترسیمی و برای تجزیه و تحلیل داده از تکنیک‌های موجود در آمار استنباطی استفاده شده؛ به طوری که برای شناخت میزان نقش و تأثیر از تکنیک مقایسه میانگین‌ها و آزمون کای اسکوئر و برای شناخت تفاوت ارزیابی کارشناسان و سارقان مورد مطالعه نسبت به ده متغیر در نظر گرفته از آزمون یومن وایتنی استفاده شده است.

یافته‌ها

الف) یافته‌های توصیفی

بررسی مقایسه‌ای ارزیابی کارشناسان و سارقان مورد مطالعه نسبت به اثر و نقش شکل ظاهری ساختمان‌ها در وقوع سرقت از منازل:

جدول شماره (۴): توزیع میانگین ارزیابی گروه‌های مورد مطالعه نسبت به گویه‌های در نظر گرفته شده برای شناخت متغیر اثر شکل ظاهری ساختمان‌ها در میزان وقوع سرقت از منازل (میانگین از ۴)

گروه‌ها	کارشناسان	سارقان	کل گروه‌ها	گویه‌ها		
میانگین رتبه	میانگین رتبه	میانگین رتبه	میانگین رتبه			
۲/۸۳۷	۲	۲/۸۶۱	۸	۲/۸۵۹	۷	ساختمان‌های پر زرق و برق
۲/۸۸۴	۱	۲/۹۵۶	۴	۲/۹۴۸	۳	ساختمان‌های بزرگ و با متراژ بالا
۲/۲۳۳	۹	۲/۹۵۶	۴	۲/۸۷۹	۶	ساختمان‌های ویلایی با دیوارهای بلند و حفاظدار
۲/۲۵۶	۸	۳	۲	۲/۹۲۱	۴	ساختمان‌های مشرف به خیابان به کوچه
۲/۴۴۲	۵	۲/۷۶۴	۹	۲/۷۳۰	۹	واحدهای آپارتمانی غیر مشرف بر یکدیگر
۲/۳۷۲	۶	۲/۹۵۳	۵	۲/۸۹۱	۵	ساختمان‌های که در معماری آنها هزینه زیاد شده باشد
۲/۶۲۸	۴	۲/۹۹۷	۳	۲/۹۵۸	۲	ساختمان‌های با درب‌های ورودی زیاد
۲/۳۰۲	۷	۳/۰۴۷	۱	۲/۹۶۹	۱	آپارتمان‌های بزرگ و دارای ساکنان زیاد
۲/۴۴۲	۵	۲/۹۰۶	۶	۲/۸۵۶	۸	قرار گرفتن در کنار خیابان‌ها و کوچه‌ها
۲/۴۴۲	۵	۲/۷۶۴	۹	۲/۷۳۰	۹	دارا بودن فضای پارکینگی بزرگ
۲/۶۹۸	۳	۲/۹۰۰	۷	۲/۸۷۹	۶	ساختمان‌های واقع در حواشی شهر و در مجاورت کمربندی‌ها، اتوبان‌ها و بزرگراه‌ها

بر اساس داده‌های موجود در جدول فوق، به ترتیب «میزان تأثیر گویه آپارتمان‌های بزرگ و دارای ساکنان زیاد» با میانگین ۲/۹۶۹ از ۴ در رتبه اول، «ساختمان‌های با درب‌های ورودی زیاد» با میانگین ۲/۹۵۸ از ۴ در رتبه دوم و «ساختمان‌های بزرگ و با متراژ بالا» با میانگین ۲/۹۴۸ از ۴ در رتبه سوم قرار می‌گیرند.

بررسی مقایسه‌ای ارزیابی کارشناسان و سارقان مورد مطالعه نسبت به اثر و نقش شکل خیابان‌ها و کوچه‌ها در وقوع سرقت از منازل: برابر داده‌های جدول فوق، به ترتیب «میزان تأثیر گویه در خیابان‌ها و یا کوچه‌ها غیر بن‌بست، امکان شناخت افراد غریبه و ناشناس کمتر است» با میانگین ۲/۹۷۵ از ۴ در رتبه اول، «معمولاً سارقان منزلی را که در خیابان‌ها یا کوچه‌های دارای ورودی‌های زیاد باشند را طعمه قرار می‌دهند» با میانگین ۲/۸۹۸ از ۴ در رتبه دوم و «منزلی که در خیابان‌ها یا کوچه‌های غیر بن‌بست قرار گرفته‌اند بیشتر در معرض سرقت قرار می‌گیرند» با میانگین ۲/۸۷۹ از ۴ در رتبه سوم قرار داشتند.

جدول شماره (۵): ارزیابی کارشناسان و سارقان در خصوص اثر شکل خیابان‌ها و کوچه‌ها در میزان وقوع سرقت از منازل

گروه‌ها	کارشناسان		سارقان		کل گروه‌ها
	میانگین رتبه	رتبه	میانگین رتبه	رتبه	
منازلی که در خیابان‌ها یا کوچه‌ها غیر بن‌بست قرار گرفته‌اند بیشتر در معرض سرقت قرار می‌گیرند.	۲/۶۹۸	۲	۲/۹۰۰	۲	۲/۸۷۹
در خیابان‌ها یا کوچه‌های غیر بن‌بست، امنیت روانی برای سارقان بیشتر است.	۲/۹۷۸	۱	۲/۰۸۹	۴	۲/۰۷۷
در خیابان‌ها یا کوچه‌ها غیر بن‌بست، امکان شناخت افراد غریبه و ناشناس کمتر است.	۲/۱۶۳	۴	۲/۹۵۳	۱	۲/۹۷۵
معمولاً سارقان منزلی را که در خیابان‌ها یا کوچه‌های دارای ورودی‌های زیاد باشند را طعمه قرار می‌دهند.	۲/۲۵۶	۳	۲/۸۹۸	۳	۲/۸۹۸

بررسی مقایسه‌ای ارزیابی کارشناسان و سارقان مورد مطالعه نسبت به اثر و نقش استفاده از فناوری‌های نوین در وقوع سرقت از منازل: بر اساس داده‌های موجود در جدول فوق «استفاده از درهای آکاردئونی سبب امنیت بیشتر منازل می‌شود» با میانگین ۳/۱۳۶ از ۴ در رتبه اول، «ایجاد بستر برای عدم قطع سیستم‌های حفاظتی توسط سارقان سبب امنیت بیشتر منازل می‌شود» با میانگین ۳/۱۲۴ از ۴ در رتبه دوم و «استفاده از سیستم‌های روشنایی پیشرفته سبب امنیت بیشتر منازل می‌شود» با میانگین ۳/۰۲۰ از ۴ در رتبه سوم قرار می‌گیرد.

جدول شماره (۶): ارزیابی کارشناسان و سارقان در خصوص اثر و نقش استفاده از فناوری‌های نوین در میزان وقوع سرقت از منازل

گروه‌ها	کارشناسان		سارقان		کل گروه‌ها
	میانگین رتبه	رتبه	میانگین رتبه	رتبه	
معمولاً سارقان علاقه دارند منازل ویلایی‌ای که دارای دوربین‌های مداربسته باشند را هدف قرار دهند.	۲/۷۶۷	۵	۳	۳	۲/۹۷۵
استفاده نامحسوس از وسایل و فناوری‌های نوین سبب امنیت بیشتر منازل می‌شود.	۳/۳۰۲	۲	۲/۸۶۴	۵	۲/۹۱۰
استفاده از درهای آکاردئونی سبب امنیت بیشتر منازل می‌شود.	۳/۰۹۳	۴	۳/۱۴۱	۱	۳/۱۳۶
استفاده از سیستم‌های روشنایی پیشرفته سبب امنیت بیشتر منازل می‌شود.	۳/۲۳۳	۳	۲/۹۹۴	۴	۳/۰۲۰
ایجاد بستر برای عدم قطع سیستم‌های حفاظتی توسط سارقان سبب امنیت بیشتر منازل می‌شود	۳/۳۴۹	۱	۳/۰۹۷	۲	۳/۱۲۴

بررسی مقایسه‌ای ارزیابی کارشناسان و سارقان مورد مطالعه نسبت به نقش نوع طراحی محیطی در وقوع سرقت از منازل: بر اساس نظر پاسخ‌گویان، «وجود درخت در معابر و چسبیده به دیوارهای خانه‌ها سبب ورود آسان به منازل می‌شود» با میانگین ۳/۱۷۱ از ۴ در رتبه اول، «ایجاد بستر برای حفاظت محیطی محله‌ها و منازل سبب افزایش امنیت منازل می‌شود» با میانگین ۳/۱۴۸ از ۴ در رتبه دوم و «ایجاد بستر از طریق طراحی محیطی ساختمان‌ها برای شناخت بیشتر ساکنان از یکدیگر سبب افزایش امنیت منازل می‌شود» با میانگین ۳/۱۰۶ از ۴ در رتبه سوم قرار می‌گیرد.

جدول شماره (۷): ارزیابی کارشناسان و سارقان در خصوص نقش نوع طراحی محیطی در میزان وقوع سرقت از منازل

گروه‌ها	کارشناسان	سارقان	کل گروه‌ها	گویه‌ها
میانگین رتبه	میانگین رتبه	میانگین رتبه	میانگین رتبه	
۳/۰۲۳	۵	۳/۱۸۸	۱	وجود درخت در معابر و چسبیده به دیوارهای خانه‌ها سبب ورود آسان به منازل می‌شود
۳/۲۰۹	۲	۲/۸۵۹	۹	وجود فضای خالی (اماکن بلااستفاده و باغات و ...) در کنار ساختمان‌ها سبب ایجاد فضای مناسب برای مجرمان و سارقان می‌شود
۳/۳۰۲	۱	۲/۹۵۱	۸	در حاشیه قرار گرفتن ساختمان و خلوت بودن محیط مسکونی سبب ایجاد فضای مناسب برای مجرمان و سارقان می‌شود
۳/۰۷۰	۴	۳/۰۹۷	۳	ساخت و ساز در محله‌ها سبب آشفتگی و ایجاد محیط امن و مناسب برای سارقان می‌شود
۳/۰۲۳	۵	۲/۸۵۹	۹	قرار گرفتن درخت در کناره‌های دیوار حیاط سبب ایجاد فضای مناسب برای مجرمان و سارقان می‌شود
۳	۶	۲/۸۵۹	۹	کوچه‌های بن‌بست و شبه بن‌بست سبب افزایش امنیت منازل می‌شود
۳/۰۲۳	۵	۳	۵	ایجاد شرایط محیطی برای افزایش ارتباطات ساکنان سبب افزایش امنیت منازل می‌شود
۳/۲۰۹	۲	۳/۰۹۴	۴	ایجاد بستر از طریق طراحی محیطی ساختمان‌ها برای شناخت بیشتر ساکنان از یکدیگر سبب افزایش امنیت منازل می‌شود
۳/۱۱۶	۳	۲/۹۵۳	۷	ایجاد بستر برای راه‌اندازی مغازه در محله‌ها سبب افزایش امنیت منازل می‌شود
۳/۲۰۹	۲	۳/۱۴۱	۲	ایجاد بستر برای حفاظت محیطی محله‌ها و منازل سبب افزایش امنیت منازل می‌شود
۲/۸۸۴	۷	۲/۹۹۷	۶	ایجاد بستر برای تفکیک محله‌ها از طریق طراحی محیطی سبب افزایش امنیت منازل می‌شود

بررسی مقایسه‌ای ارزیابی کارشناسان و سارقان مورد مطالعه نسبت به نقش پلیس محله‌محور در وقوع سرقت از منازل: بر اساس ارزیابی کارشناسان و سارقان برابر داده‌های جدول فوق، «استفاده محله‌ها از شرکت‌های حفاظتی و مراقبتی سبب افزایش امنیت منازل می‌شود»، با میانگین ۳/۲۵۰ از ۴ در رتبه اول، «ایجاد بستر برای استقرار گیوسک‌ها یا اتاقک‌های نگهبانی در محله‌ها سبب افزایش امنیت منازل می‌شود» با میانگین ۳/۲۴۰ از ۴ در رتبه دوم و «استفاده از پلیس افتخاری در محله‌ها سبب افزایش امنیت منازل می‌شود» با میانگین ۳/۱۷۱ از ۴ در رتبه سوم قرار می‌گیرد.

جدول شماره (۸): ارزیابی کارشناسان و سارقان در خصوص نقش پلیس محله‌محور در پیشگیری از میزان وقوع سرقت از منازل

گروه‌ها	کارشناسان	سارقان	کل گروه‌ها	گویه‌ها	
میانگین رتبه	میانگین رتبه	میانگین رتبه	میانگین رتبه		
۳	۳/۲۳۸	۲	۳/۲۴۰	۲	ایجاد بستر برای استقرار گیوسک‌ها یا اتاقک‌ها نگهبانی در محله‌ها سبب افزایش امنیت منازل می‌شود.
۲	۳/۳۰۲	۱	۳/۲۵۰	۱	استفاده محله‌ها از شرکت‌های حفاظتی و مراقبتی سبب افزایش امنیت منازل می‌شود.
۵	۳/۰۷۰	۴	۳/۰۵۲	۶	عدم جابه‌جایی بیش از حد پلیس انتظامی از محل خدمت سبب افزایش امنیت منازل می‌شود.
۱	۳/۳۴۹	۵	۳/۰۸۰	۴	ایجاد بستر برای افزایش شناخت پلیس از محله‌ها از طریق پرهیز از جابه‌جایی بیش از حد سبب افزایش امنیت منازل می‌شود.
۶	۳/۰۲۳	۳	۳/۱۷۱	۳	استفاده از پلیس افتخاری در محله‌ها سبب افزایش امنیت منازل می‌شود.
۴	۳/۱۶۳	۵	۳/۰۵۹	۵	ایجاد بستر برای همکاری و مشارکت ساکنان برای حفاظت از محله سبب افزایش امنیت منازل می‌شود.
۶	۳/۰۲۳	۶	۲/۸۱۲	۶	تجهیز پلیس محله‌محور به تجهیزات حفاظتی و مراقبتی سبب افزایش امنیت منازل می‌شود.

بررسی مقایسه‌ای ارزیابی کارشناسان و سارقان مورد مطالعه نسبت به نقش احساس روانی امنیت منازل در ذهنیت سارقان در وقوع سرقت از منازل: بر اساس دیدگاه پاسخ‌گویان به ترتیب میزان تأثیر گویه «عدم استفاده از سیستم‌های روشنایی پیشرفته سبب ایجاد امنیت برای سارقان می‌شود» با میانگین ۳/۰۴۰ از ۴ در رتبه اول، «کاهش مرادوات بین خانوادگی سبب ایجاد امنیت برای سارقان می‌شود» با میانگین ۳/۰۳۴ از ۴ در

رتبه دوم و «کاهش ارتباطات بین ساکنان و عدم شناخت از یکدیگر سبب ایجاد امنیت برای سارقان می‌شود» با میانگین ۳/۰۳۲ از ۴ در رتبه سوم قرار می‌گیرد.

جدول شماره (۹): ارزیابی کارشناسان و سارقان در خصوص نقش احساس روانی امنیت منازل در ذهن سارقان و تأثیر آن بر سرقت از منازل

گروه‌ها	کارشناسان	سارقان	کل گروه‌ها	گویه‌ها
میانگین رتبه	میانگین رتبه	میانگین رتبه	میانگین رتبه	
۳/۱۱۶	۲	۳	۴	استفاده نکردن از سیستم‌های حفاظتی پیشرفته سبب ایجاد امنیت برای سارقان می‌شود
۳	۳	۳/۰۴۴	۳	استفاده نکردن از سیستم‌های روشنایی پیشرفته سبب ایجاد امنیت برای سارقان می‌شود
۲/۵۸۱	۵	۲/۸۰۶	۶	ایجاد درب‌های ورودی متعدد سبب ایجاد امنیت برای سارقان می‌شود
۳/۱۸۶	۱	۲/۹۰۹	۵	بی‌علاقگی ساکنان به داشتن فرزند زیاد و امکان کنترل رفت و آمد ساکنان توسط سارقان سبب ایجاد امنیت برای سارقان می‌شود
۲/۸۳۷	۴	۳/۰۵۵	۲	کاهش ارتباطات بین ساکنان و نداشتن شناخت از یکدیگر سبب ایجاد امنیت برای سارقان می‌شود
۲/۵۸۱	۵	۳/۰۸۹	۱	کاهش مرادوات بین خانوادگی سبب ایجاد امنیت برای سارقان می‌شود

بررسی مقایسه‌ای ارزیابی کارشناسان و سارقان مورد مطالعه نسبت به نقش ساختار فضای فرهنگی و اجتماعی محلات در وقوع سرقت از منازل: برابر ارزیابی کارشناسان و سارقان در زمینه میزان تأثیر گویه‌های در نظر گرفته شده برای شناخت میزان تأثیر نقش ساختار فضای فرهنگی و اجتماعی محلات در میزان وقوع سرقت از منازل، به ترتیب میزان تأثیر گویه «گسترش حاشیه‌نشینی پرتراکم، زمینه را برای وقوع سرقت آماده می‌کند»، با میانگین ۳/۱۲۱ از ۴ در رتبه اول؛ «ایجاد بافت‌های مسکونی در مناطق پرتراکم فرهنگی و وجود رفت و آمدهای زیاد افراد بیگانه سبب افزایش سرقت می‌شود»، با میانگین ۳/۰۷۱ از ۴ در رتبه دوم و «محل‌های پر ازدحام، زمینه را برای وقوع سرقت آماده می‌کند» با میانگین ۳/۰۱۲ از ۴ در رتبه سوم قرار می‌گیرد.

جدول شماره (۱۰): ارزیابی کارشناسان و سارقان در خصوص نقش ساختار فضای فرهنگی-اجتماعی محلات در میزان وقوع سرقت منازل

گروه‌ها	کارشناسان	سارقان	کل گروه‌ها	گویه‌ها	
رتبه میانگین	رتبه میانگین	رتبه میانگین	رتبه میانگین		
۲	۳/۰۹۴	۲	۳/۰۷۱	۲/۸۸۴	ایجاد بافت‌های مسکونی در مناطق پرتراфик فرهنگی و وجود رفت و آمدهای زیاد افراد بیگانه سبب افزایش سرقت می‌شود
۴	۲/۸۵۹	۴	۲/۸۷۶	۳/۰۲۳	محله‌های متکثر قومی (سکونت اقوام متعدد)، زمینه را برای وقوع سرقت آماده می‌کند
۳	۳/۰۴۷	۳	۳/۰۱۲	۲/۷۲۱	محله‌های پرازدحام، زمینه را برای وقوع سرقت آماده می‌کند
۱	۳/۱۴۷	۱	۳/۱۲۱	۲/۹۰۷	گسترش حاشیه‌نشینی پرتراکم، زمینه را برای وقوع سرقت آماده می‌کند
۵	۲/۸۱۲	۵	۲/۸۰۷	۲/۷۶۷	وجود تفاوت‌های اقتصادی در محله‌ها، زمینه وقوع سرقت را آماده می‌کند

بررسی مقایسه‌ای ارزیابی کارشناسان و سارقان مورد مطالعه نسبت به نقش واپایش مستمر نیروی انتظامی در محله‌ها در وقوع سرقت از منازل: بر اساس ارزیابی کارشناسان و سارقان در زمینه میزان تأثیر گویه‌های در نظر گرفته شده برای شناخت میزان تأثیر نقش و اثر واپایش مستمر نیروی انتظامی در محله‌ها در میزان وقوع سرقت از منازل، به ترتیب میزان تأثیر گویه «زمان‌مند نبودن گشت‌های پلیس (مشخص نبودن زمان گشت) در محله‌ها سبب کاهش سرقت می‌شود» با میانگین ۳/۱۷۸ از ۴ در رتبه اول، «استقرار و استفاده از سیستم‌های حفاظتی کنترل از راه دور سبب کاهش سرقت می‌شود» با میانگین ۳/۱۷۶ از ۴ در رتبه دوم و «گشت‌های زیاد پلیس در محله‌ها سبب کاهش سرقت می‌شود» با میانگین ۳/۱۵۶ از ۴ در رتبه سوم قرار می‌گیرد.

جدول شماره (۱۱): ارزیابی کارشناسان و سارقان در خصوص نقش واپایش مستمر نیروی انتظامی در محله‌ها در میزان وقوع سرقت منازل

گروه‌ها	کارشناسان	سارقان	کل گروه‌ها	گویه‌ها	
رتبه میانگین	رتبه میانگین	رتبه میانگین	رتبه میانگین		
۳	۳/۱۸۸	۳	۳/۱۵۶	۲/۸۸۴	گشت‌های زیاد پلیس در محله‌ها سبب کاهش سرقت می‌شود
۱	۳/۲۳۸	۱	۳/۱۷۸	۲/۶۷۴	زمان‌مند نبودن گشت‌های پلیس (مشخص نبودن زمان گشت) در محله‌ها سبب کاهش سرقت می‌شود
۱۲	۲/۷۶۲	۱۰	۲/۷۶۲	۲/۷۶۷	ثابت بودن مأموران گشت پلیس در محله‌ها سبب کاهش سرقت می‌شود

گروه‌ها	کارشناسان	سارقان	کل گروه‌ها	گویه‌ها		
۹	۲/۸۷۴	۸	۲/۸۵۳	۴	۳/۰۴۶	شناخت مأموران گشت از وضعیت فرهنگی و اقتصادی ساکنان محله‌ها سبب کاهش سرقت می‌شود
۲	۳/۱۷۶	۲	۳/۱۹۱	۴	۳/۰۴۶	استقرار و استفاده از سیستم‌های حفاظتی کنترل از راه دور سبب کاهش سرقت می‌شود
۸	۲/۹۰۸	۷	۲/۹۰۹	۷	۲/۹۰۷	حضور فعال پلیس در مجالس عمومی محله‌ها سبب کاهش سرقت می‌شود
۴	۳/۱۵۳	۴	۳/۱۴۱	۲	۳/۲۵۶	الزام شرکت برق به استفاده از وسایل روشنایی پیشرفته در محله‌ها سبب کاهش سرقت می‌شود
۵	۳/۱۳۴	۴	۳/۱۴۱	۳	۳/۰۷۰	ارائه برشورهای تبلیغاتی حفاظتی توسط پلیس در محله‌ها سبب کاهش سرقت می‌شود
۱۱	۲/۸۳۰	۹	۲/۸۱۲	۶	۲/۹۷۷	افزایش آگاهی شهروندان در زمینه شناخت موارد مشکوک سبب کاهش سرقت می‌شود
۷	۲/۹۶۰	۶	۲/۹۵۰	۴	۳/۰۴۶	استفاده از پلیس افتخاری در محلات سبب کاهش سرقت می‌شود
۶	۳/۰۸۹	۵	۳/۰۹۷	۵	۳/۰۲۳	همکاری بین پلیس و شهرداری در هنگام طراحی و ساخت و ساز ساختمان‌ها با محوریت افزایش ایمنی ساختمان‌ها سبب کاهش سرقت می‌شود
۱۰	۲/۸۶۹	۹	۲/۸۱۲	۱	۳/۳۴۹	الزام ساکنان به رعایت اصول حفاظتی و گواهی نیروی انتظامی در هنگام اخذ پایان کار سبب کاهش سرقت می‌شود

بررسی مقایسه‌ای ارزیابی کارشناسان و سارقان مورد مطالعه نسبت به نقش و اثر فضای فرهنگی موجود در بین ساکنان در میزان وقوع سرقت از منازل: برابر ارزیابی کارشناسان و سارقان به ترتیب میزان تأثیر گویه «برخورداری خانواده از شبکه رفت و آمدهای فامیلی سبب ناامن شدن فضا برای سارقان می‌شود» با میانگین ۳/۲۸۰ از ۴ در رتبه اول، «داشتن خانواده پرجمعیت سبب ناامن شدن فضا برای سارقان می‌شود» با میانگین ۳/۲۳۸ از ۴ در رتبه دوم و «روشن گذاشتن برق ساختمان در ایام روز سبب شناخت سارقان از نبود ساکنان می‌شود»، با میانگین ۳/۰۹۹ از ۴ در رتبه سوم قرار می‌گیرد.

جدول شماره (۱۲): ارزیابی کارشناسان و سارقان در خصوص نقش فضای فرهنگی موجود در بین ساکنان در میزان وقوع سرقت از منازل

گروه‌ها	کارشناسان			سارقان			کل گروه‌ها
	رتبه میانگین	رتبه میانگین	رتبه میانگین	رتبه میانگین	رتبه میانگین	رتبه میانگین	
داشتن خانواده پرجمعیت سبب ناامن شدن فضا برای سارقان می‌شود	۳/۲۳۳	۱	۳/۲۳۸	۲	۳/۲۳۸	۲	۳/۲۳۸
بر خورداری خانواده از شبکه رفت و آمدهای فامیلی سبب ناامن شدن فضا برای سارقان می‌شود	۲/۷۹۱	۵	۳/۳۳۸	۱	۳/۲۸۰	۱	۳/۲۸۰
وجود رابطه دوستانه و رفت و آمد بین همسایه‌ها سبب ناامن شدن فضا برای سارقان می‌شود	۲/۹۷۷	۲	۲/۷۱۲	۶	۲/۷۴۰	۶	۲/۷۴۰
سپردن خانه به همسایه‌ها در موقع مسافرت سبب ناامن شدن فضا برای سارقان می‌شود	۲/۸۱۴	۴	۲/۸۵۳	۵	۲/۸۴۹	۵	۲/۸۴۹
روشن گذاشتن برق ساختمان در ایام روز سبب شناخت سارقان از نبود ساکنان می‌شود	۲/۷۴۴	۶	۳/۱۴۱	۳	۳/۰۹۹	۳	۳/۰۹۹
روشن گذاشتن برق در ساختمان‌های مسکونی به‌ویژه در ایام روز سبب ایجاد فضای روانی مثبت برای سارقان می‌شود	۲/۹۵۳	۳	۲/۸۵۹	۴	۲/۸۶۹	۴	۲/۸۶۹

ب. یافته‌های استنباطی

با توجه به ساختار مقایسه‌ای موضوع مورد مطالعه، یک فرضیه اصلی و ده فرضیه فرعی در نظر گرفته شد؛ برای شناخت نوع آزمون، از آزمون کولموگروف-اسمیرنوف استفاده کرده و نتایج نشان داد، همه متغیرهای مورد مطالعه دارای توزیع نرمال نیستند؛ زیرا مقدار احتمال آنها کمتر از سطح معنی‌داری ۰/۰۵ است؛ بنابراین به واسطه نرمال نبودن متغیرهای مورد مطالعه، از تکنیک‌ها و آزمون‌های موجود در آمار ناپارامتریک (آزمون کای اسکوئر) استفاده کرده که خلاصه نتایج در جدول ذیل آمده است.

آزمون فرضیه اصلی

جدول شماره (۱۳): خلاصه نتایج محاسبات آزمون کای اسکوئر در زمینه آزمون فرضیه اصلی

متغیر	نام آزمون	درجه آزادی	مقدار	سطح معناداری
ایمن‌سازی ساختمان‌ها	کای اسکوئر	۳	۹۸/۲۵۱	۰/۰۰۰

با توجه به مقدار کای اسکوئر (۹۸/۲۵۱) و سطح معنی‌داری محاسبه شده (sig=۰/۰۰۰) می‌توان گفت فرض پژوهش (H_1) « در ارزیابی کارشناسان و سارقان

ایمن‌سازی ساختمان‌ها در میزان وقوع سرقت از منازل مؤثر است» در سطح ضریب اطمینان بیش از ۹۵ درصد تأیید و فرض صفر پژوهش «در ارزیابی کارشناسان و سارقان ایمن‌سازی ساختمان‌ها در میزان وقوع سرقت از منازل مؤثر نمی‌باشد» رد می‌شود.

آزمون فرضیه‌های فرعی

جدول شماره (۱۴): خلاصه نتایج محاسبات آزمون کای اسکوئر در زمینه آزمون فرضیه‌های فرعی

متغیر	نام آزمون	درجه آزادی	مقدار	سطح معناداری
شکل ظاهری ساختمان‌ها	کای اسکوئر	۳	۱۷۲/۷۱۳	۰/۰۰۰
شکل خیابان‌ها و کوچه‌ها	کای اسکوئر	۳	۹۵/۰۳۰	۰/۰۰۰
استفاده از فناوری‌های نوین	کای اسکوئر	۳	۱۶۲/۰۴۰	۰/۰۰۰
نوع طراحی محیطی	کای اسکوئر	۳	۳۶۵/۴۸۵	۰/۰۰۰
استفاده از پلیس محله‌محور	کای اسکوئر	۳	۲۸۴/۶۱۴	۰/۰۰۰
احساس روانی امنیت منازل در ذهنیت سارقان	کای اسکوئر	۳	۵۶/۳۳۷	۰/۰۰۰
فضای فرهنگی و اجتماعی محلات	کای اسکوئر	۳	۹۵/۳۸۶	۰/۰۰۰
واپایش مستمر نیروی انتظامی در محله‌ها	کای اسکوئر	۳	۶۲۴/۲۵۷	۰/۰۰۰
فضای فرهنگی موجود در منازل	کای اسکوئر	۳	۲۳۸/۲۳۸	۰/۰۰۰

با توجه به مقدار کای اسکوئر و سطح معنی‌داری محاسبه شده ($\text{sig}=0/000$) برای کلیه فروض فرعی می‌توان گفت کلیه فرضیه‌های فرعی، در این پژوهش تأیید شده‌اند.

بحث و نتیجه‌گیری

بررسی سیر تاریخی روند سرقت از منازل در کشور نشان می‌دهد که دامنه آن با گسترش و روند روبه‌تزایدی روبرو است. در استان گلستان نیز به تبع ساختار کلی کشور این مسئله محسوس بوده و در حال فزونی و ازدیاد است؛ به‌طوری‌که یکی از دغدغه‌های نیروی انتظامی استان گلستان، شناسایی راه‌کارهای پیشگیری و مقابله با سرقت منازل بوده است.

نتایج پژوهش نشان داد، بر اساس ارزیابی کارشناسان و سارقان مورد مطالعه نسبت به اثر و نقش شکل ظاهری ساختمان‌ها در وقوع سرقت از منازل میزان تأثیر گویه آپارتمان‌های بزرگ و دارای ساکنان زیاد در رتبه اول و ساختمان‌های با درب‌های ورودی زیاد در رتبه دوم، ساختمان‌های بزرگ و با مترای بالا در رتبه سوم قرار داشته‌اند؛

بنابراین در تبیین این یافته می‌توان ادعا کرد که بر اساس تجارب کسب شده توسط کارشناسان و نیز آموخته‌های سارقان، اماکن شلوغ و پر رفت و آمد محل مناسبی برای سرقت محسوب می‌شود. یکی از عمده‌ترین دلایل این امر را می‌توان در سطح نازل کنترل رسمی و کنترل اجتماعی (کنترل غیر رسمی) این اماکن دانست. بررسی مقایسه‌ای ارزیابی کارشناسان و سارقان مورد مطالعه نسبت به اثر و نقش شکل خیابان‌ها و کوچه‌ها در وقوع سرقت از منازل مبین آن بوده است که خیابان‌ها یا کوچه‌های غیر بن‌بست و اماکنی که دارای راه‌ها و ورودی‌های متعددی هستند، بیشتر از دیگر اماکن مورد توجه سارقان قرار می‌گیرند. بررسی مقایسه‌ای ارزیابی کارشناسان و سارقان مورد مطالعه نسبت به اثر و نقش استفاده از فناوری‌های نوین در وقوع سرقت از منازل یکی از مهم‌ترین راه‌کارهای ارتقای سطح امنیت منازل و اماکن «استفاده از درهای آکاردئونی» است؛ بر اساس نتایج پژوهش این درب‌ها سبب امنیت بیشتر منازل شده و ضریب امنیت را افزایش می‌دهند.

در همین راستا یکی دیگر از یافته‌های پژوهش در این دامنه، آن است که منازل ویلایی‌ای که دارای دوربین‌های مداربسته باشند از ضریب امنیتی مناسبی برخوردار بوده و کمتر مورد سرقت قرار می‌گیرند، گو آنکه حتی در صورت وقوع سرقت از این اماکن و منازل نیز به دلیل تصویربرداری دوربین‌های مداربسته، پیدایش سارقان با درصد بالایی از احتمال مواجه است. بررسی مقایسه‌ای ارزیابی کارشناسان و سارقان مورد مطالعه نسبت به نقش نوع طراحی محیطی در وقوع سرقت از منازل یکی از موارد مورد توجه سارقان برای ورود به منازل و اماکن استفاده از درختانی است که در جوار دیوارهای این‌گونه خانه‌ها قرار دارند و در حکم نوردبانی برای صعود به دیوارها به سارقان کمک می‌کنند. یکی دیگر از نتایج پژوهش آن است که در صورت شناخت بیشتر ساکنان از یکدیگر و در نتیجه ارتقای نظارت اجتماعی و پایش غیر رسمی، امنیت محله‌ها نیز با افزایش مواجه می‌شود که برآیند این مسئله به افزایش امنیت منازل اثر می‌گذارد. نتایج پژوهش نشان داد، ساخت و ساز در محله‌ها و حضور افراد غریبه، وجود اماکن نیمه‌ساز و رها شده و ... سبب آشفتگی و ایجاد محیط امن و مناسب برای سارقان می‌شود. بررسی مقایسه‌ای ارزیابی کارشناسان و سارقان مورد مطالعه نسبت به نقش پلیس محله‌محور در وقوع سرقت از منازل نشان داد، استفاده محله‌ها از شرکت‌های حفاظتی و مراقبتی یا

همان «پلیس محله» و ایجاد بستر برای استقرار اتاقک‌های نگهبانی در محله‌ها سبب افزایش امنیت منازل می‌شود؛ استفاده از پلیس افتخاری در محله‌ها و ایجاد بستر برای افزایش شناخت پلیس از محله‌ها را می‌توان در همین چارچوب تفسیر و تبیین کرد. بدیهی است تعمیق تعامل مردم با پلیس و مشارکت اجتماعی مردم در تولید، تثبیت و تأمین امنیت یکی از راه‌کارهای مفید و مؤثری است که در صورت تحقق آن، امنیت جامعه در سطوح و ابعاد مختلف ارتقاء خواهد یافت.

بررسی مقایسه‌ای ارزیابی کارشناسان و سارقان مورد مطالعه نسبت به نقش احساس روانی امنیت منازل در ذهنیت سارقان در وقوع سرقت از منازل مبین آن است که یکی از راه‌کارهای ارتقای امنیت منازل و اماکن اعم از عمومی و خصوصی در شب هنگام، استفاده از سیستم‌های روشنایی پیشرفته است، استفاده از تاریکی شب برای اختفاء یکی از کاربردی‌ترین و قدیمی‌ترین راه‌کارهای سارقان برای ورود و حضور در مکان هدف است.

بررسی مقایسه‌ای ارزیابی کارشناسان و سارقان مورد مطالعه نسبت به نقش ساختار فضای فرهنگی و اجتماعی محلات در وقوع سرقت از منازل نشان‌دهنده آن است که گسترش حاشیه‌نشینی پرتراکم، زمینه را برای وقوع سرقت آماده می‌کند. بررسی پرونده‌های بسیاری از سارقان، مجرمان و بزه‌کاران نشان می‌دهد، خاستگاه زیستی بسیاری از این افراد حواشی و مناطق پیرامونی و محروم شهرهاست، ضمن آن‌که این مناطق به دلیل گریزگاه‌های در دسترس، اهداف مجرمانهٔ مقبولی برای مجرمان محسوب می‌شوند. بررسی مقایسه‌ای ارزیابی کارشناسان و سارقان مورد مطالعه نسبت به نقش واپایش مستمر نیروی انتظامی در محله‌ها در وقوع سرقت از منازل مبین آن است که یکی از مهم‌ترین راه‌کارهای کاهش وقوع سرقت، واپایش مستمر نیروی انتظامی در محله‌ها و حضور فیزیکی در مناطق حساس است.

استقرار و استفاده از سیستم‌های حفاظتی کنترل از راه دور نیز یکی دیگر از راهبردهای مد نظر پاسخ‌گویان برای ارتقای ضریب امنیتی مناطق و منازل بوده است که با استفاده از این شیوه می‌توان، سطح امنیت منازل را افزایش داد. به باور پاسخ‌گویان ارائه برشورهای تبلیغاتی و آگاه‌ساز حفاظتی توسط پلیس در محله‌ها نیز سهم مهمی در کاهش سرقت دارد.

در مجموع نتایج و یافته‌های این پژوهش را می‌توان هم راستا و مؤید پژوهش‌های پژوهشگرانی همچون؛ عبادی‌نژاد و باهوش (۱۳۹۱)؛ میر ساردو و حسینی (۱۳۸۹)؛ شرافتی‌پور و عبدی (۱۳۸۷)؛ مرشدی (۱۳۸۸) و قورچی بیگی (۱۳۸۶) دانست، پژوهشگران مزبور در پژوهش‌های خود به این نتیجه رسیده بودند که مکان نقش بسیار مهم و انکارناشدنی در وقوع یا پیشگیری از وقوع جرایم ایفاء می‌کند و مجرمان، در بیشتر مواقع، مناطقی را برای ارتکاب جرم بر می‌گزینند که وقوع جرم در آنها راحت‌تر بوده و امکان مشاهده و دستگیری آنان در آن مناطق کمتر باشد. به باور این محققان تصمیم مجرمان برای انتخاب مکان و زمان جرم، نوعی تصمیم اقتصادی و در نوع خود عاقلانه محسوب می‌شود.

پیشنهادها

- ۱- پیشنهاد می‌شود برنامه‌ریزان انتظامی و امنیتی با ارائه توصیه‌های ارشادی مرتبط با افزایش ضریب امنیتی به برنامه‌ریزان و طراحان شهری، شرایط و بستری را فراهم آورند که میزان اثر متغیر فوق را در وقوع سرقت به حداقل برسانند و ضریب امنیتی منازل را با لحاظ کردن تدابیر و توصیه‌های امنیتی، افزایش دهند.
- ۲- برنامه‌ریزان انتظامی و امنیتی با ارائه توصیه‌های ارشادی بستری را فراهم آورند که برنامه‌ریزان شهری، در طراحی شکل خیابان‌ها و کوچه‌ها مسائل امنیتی را مد نظر قرار دهند و به واسطه آن ضریب امنیتی منازل را تا حد امکان افزایش دهند.
- ۳- برنامه‌ریزان انتظامی و امنیتی با ارائه برنامه‌های آموزشی و ارشادی بستری را فراهم آورند که صاحبان منازل بر حسب شرایط از امکانات فناوری نوین استفاده کنند و شکل استفاده از فناوری نوین تا حد امکان به صورت نامحسوس باشد تا امکان کنترل بهتر از منازل فراهم آید و از همه مهم‌تر استفاده از فناوری نوین به گونه‌ای باشد که احساس برخورداری مالکان منازل از امکانات مادی را به حداقل تقلیل دهد و در ذهنیت سارقان احساس تمکن مالی صاحبان منازل و طعمه قرار دادن منازل نیز به حداقل کاهش یابد.

۴- برنامه‌ریزان انتظامی و امنیتی با همکاری طراحان و مدیران شهری، طراحی محیطی را به‌گونه‌ای انجام دهند که تا حد امکان، محیط، نقش باز دارندگی خود را در پیشگیری از سرقت ایفا کند.

۵- برنامه‌ریزان انتظامی با همکاری شهروندان، اقدام به ایجاد شرکت‌های خدمات امنیتی کنند تا با استفاده از خدمات شرکت‌های امنیتی و مشارکت شهروندان تا حد امکان از میزان وقوع سرقت از منازل کاسته شود.

۶- برنامه‌ریزان انتظامی با همکاری برنامه‌ریزان و طراحان شهری و ارائه آموزش‌های فرهنگی و ایجاد تعامل به سازمان‌ها و مؤسسات فرهنگی، ساختار فضای فرهنگی و اجتماعی محلات را به‌گونه‌ای ساماندهی کنند که تا حد امکان، ساختار فضای فرهنگی و اجتماعی محلات، به جای نقش تسهیل کننده، نقش باز دارندگی خود را در پیشگیری از سرقت ایفا کند.

۷- برنامه‌ریزان انتظامی با افزایش واپایش مستمر نیروی انتظامی در محله‌ها و افزایش آگاهی مأموران نسبت به شرایط فرهنگی و ... محلات، بستری را فراهم آورند که میزان وقوع سرقت از منازل به حداقل کاهش یابد.

۸- برنامه‌ریزان انتظامی با همکاری برنامه‌ریزان و طراحان شهری و ارائه آموزش‌های فرهنگی و ایجاد تعامل به سازمان‌ها و مؤسسات فرهنگی، فضای فرهنگی موجود در بین ساکنان را به گونه‌ای ساماندهی کنند که تا حد امکان، فضای فرهنگی موجود در بین ساکنان؛ به جای ایفاء نقش تسهیل کننده؛ نقش باز دارندگی خود را در پیشگیری از سرقت ایفا کند.

۹- پیشنهاد می‌شود برنامه‌ریزان انتظامی با همکاری برنامه‌ریزان و طراحان شهری و سایر سازمان‌های ذیربط، ایمنی ساختمان‌ها را تا حد امکان افزایش دهند تا به واسطه آن میزان سرقت از منازل را تا حد امکان کنترل و از افزایش وقوع سرقت پیشگیری به عمل آورند.

منابع

- بوسار، اندرو (۱۳۷۵). بزه کاری بین‌المللی. ترجمه نگار رخشانی، تهران: انتشارات گنج دانش.
- پودرآتچی، مصطفی (۱۳۷۶). فضاهای بدون دفاع شهری. تهران: مرکز مطالعات و برنامه‌ریزی شهری.
- جعفریان، محمدحسن (۱۳۸۶). تقریرات درس جغرافیای جرم. دوره کارشناسی ارشد دانشگاه علوم انتظامی.
- خوش‌نمک، زهره (۱۳۸۰). «فضاهای بدون دفاع ناشناخته برای مسئولان شهری». مجله شهرداری‌ها، سال سوم، شماره ۳۴.
- عبادی‌نژاد، سیدعلی؛ باهوش، محمد (۱۳۹۱). بررسی عوامل محیطی مؤثر بر پیشگیری از سرقت منزل. فصلنامه پژوهش‌های انتظام اجتماعی. سال چهارم، شماره دوم.
- قورچی بیگی، مجید (۱۳۸۶). «پیشگیری از جرم از طریق طراحی محیطی». پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تهران.
- مرشدی، مسعود (۱۳۸۸). بررسی عوامل مؤثر در انتخاب مکان سرقت (مطالعه موردی سرقت منازل در شهرستان خوی). فصلنامه مطالعات پیشگیری از جرم، سال چهارم، شماره سیزدهم.
- مقاتلی، نعیم؛ پاکیزه، علی (۱۳۹۱). راه‌کارهای پیشگیری از سرقت موتورسیکلت در شهرستان دشتستان. فصلنامه دانش انتظامی، سال چهاردهم، شماره چهارم.
- میرساردو، طاهر؛ حسینی، سیدموسی (۱۳۸۹). بررسی نقش مشارکت‌های مردمی در پیشگیری از سرقت منزل. پژوهش‌نامه علوم اجتماعی، سال چهارم، شماره چهارم.
- نیومن، اسکار (۱۳۷۱). «نقش طراحی شهری در ایجاد فضاهای قابل دفاع». ترجمه نسیم ایرانمنش، ماهنامه شهرداری‌ها، سال چهارم، شماره ۴۱.
- هاتفی اردکانی، حسین (۱۳۸۱). مسائل و جرایم مالی و اقتصادی سرقت. مقالات اولین همایش ملی پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی در ایران، جلد ششم، تهران: انتشارات آگاه.
- هاتفی اردکانی، حسین (۱۳۸۴). پی‌جویی سرقت. تهران: جهان جام جم.
- Bushey, mike, "auto theft". Benny leightou, 2006.
- Clark, R. (1997). Situational Crime Prevention: Successful Case Studies, and Edition, Harrow and Hoston, NewYork.
- Cozens, P.M., Saville, G., Hillier d.,(2005). crime prevention ThroughEnvironmental Design, Property management, vol. 23, No.15.

- Crowe, T(2000). crime prevention Through Environmental Design : Applications of Architectural Design and Space management Concepts, 2nd ed., Butterworth Heinemann, Oxford.
- Mayhehwb w .P,(1986). Crime in public view, Surveillance and crime Prevention in Environmental Criminology, Edited by brantingham, Beverly Hills, National crime prevention Institute Report, p119.
- Murry, C., (1994). The physical Environment in Crime, Edited by Wilson, San Francisco, Institute for Contemporary studies.
- Sherman, L. W. And Gartin, P. R. And Burger, M. (1989). Hotspots of Predatory Crime, Routine Activities and the Criminology of Place.
- Taylor, B. (1998). Crime and Place, National Institute of Justice (NIJ). from the world wide web :<http://www.Nij.com>

